

CHUYÊN ĐỀ
TÌNH HÌNH THẾ GIỚI, HOẠT ĐỘNG ĐỐI NGOẠI NỔI BẬT CỦA ĐẢNG,
NHÀ NƯỚC 6 THÁNG ĐẦU NĂM; DỰ BÁO TÌNH HÌNH THẾ GIỚI VÀ
TRỌNG TÂM CÔNG TÁC ĐỐI NGOẠI 6 THÁNG CUỐI NĂM 2025

I. TÌNH HÌNH CHÍNH TRỊ, AN NINH, KINH TẾ THẾ GIỚI 6 THÁNG ĐẦU NĂM 2025

Sáu tháng đầu năm 2025, tình hình thế giới tiếp tục diễn biến rất nhanh và phức tạp: Chiến tranh, xung đột quân sự và chạy đua vũ trang diễn ra ở nhiều khu vực. Chính sách thuế đối ứng của chính quyền Tổng thống D.Trump đã làm đảo lộn chuỗi cung ứng toàn cầu, lạm phát gia tăng, gây bất ổn cho thị trường tài chính và nguy cơ đẩy kinh tế thế giới lún sâu vào suy thoái. Bất ổn chính trị xã hội lan rộng ở châu Âu và nhiều khu vực. Tình hình đó tác động mạnh mẽ đến quan hệ quốc tế, làm gia tăng sự cọ xát giữa trật tự thế giới hiện hành với trật tự đa cực đang hình thành, giữa chủ nghĩa biệt lập, dân tộc cực đoan với xu thế đa phương hóa, hội nhập quốc tế.

1. Chiến tranh, xung đột quân sự, chạy đua vũ trang

Trong nửa đầu 2025, tình trạng chiến tranh, xung đột quân sự tiếp tục leo thang căng thẳng tại nhiều khu vực, làm dấy lên lo ngại về một cuộc chiến tranh lan rộng vượt tầm kiểm soát.

Cuộc xung đột tại Ukraine bước sang năm thứ tư vẫn chưa có hồi kết rõ ràng. Bất chấp những nỗ lực ngoại giao do Mỹ làm trung gian, Nga và Ukraine vẫn chưa đạt được một thỏa thuận chấm dứt xung đột. Giao tranh tiếp tục diễn ra trên nhiều mặt trận. Vùng Donbass và các tỉnh miền nam Ukraine vẫn là trọng tâm giao tranh khốc liệt. Việc kiểm soát những khu vực này có ý nghĩa chiến lược quan trọng trong việc định hình cục diện chiến trường. Trong khi chính quyền Donald Trump muốn rút khỏi cuộc chiến Ukraine, thì các nước NATO tiếp tục viện trợ vũ khí, trang thiết bị quân sự cho Kiev để Ukraine kéo dài cuộc chiến chống Nga.

Hiện nay, cả Nga lẫn NATO đều gia tăng hiện diện quân sự tại châu Âu. NATO triển khai thêm quân và thiết bị tới sườn phía đông (Ba Lan, các nước Baltic) nhằm răn đe Nga, còn Nga đưa vũ khí hạng nặng tới Belarus, triển khai căn cứ quân sự ở biên giới Bắc Âu và tăng cường các cuộc tập trận gần biên giới NATO. Điều này cho thấy, chiến trường Ukraine đã trở thành tâm điểm của một cuộc đối đầu Đông - Tây mới, thúc đẩy một chu kỳ chạy đua vũ trang và nguy cơ xung đột lan rộng khắp châu Âu.

Tình hình thế giới rất đáng lo ngại vào tháng 4/2025 khi xảy ra cuộc xung đột vũ trang giữa hai cường quốc hạt nhân ở Nam Á là Ấn Độ và Pakistan. Xung đột nổ ra sau khi các chiến binh không rõ thuộc lực lượng nào đã nổ súng giết chết 26

người, chủ yếu là khách du lịch Ấn Độ theo đạo Hindu, tại khu nghỉ dưỡng Pahalgam ở khu vực Kashmir do Ấn Độ kiểm soát. Căng thẳng giữa Ấn Độ-Pakistan leo thang lên mức nguy hiểm chưa từng có trong nửa thế kỷ qua khi New Delhi mở “Chiến dịch Sindoor - tấn công hạ tầng khủng bố” tại lãnh thổ do Pakistan quản lý. Còn Pakistan đáp trả bằng các đợt không kích được cho là sử dụng tiêm kích J-10, nhắm vào một số căn cứ quân sự của Ấn Độ. Căng thẳng chính trị và quân sự giữa hai nước đã gia tăng đáng kể, gây lo ngại về nguy cơ mất kiểm soát dẫn tới xung đột lan rộng.

Tuy căng thẳng giữa Ấn Độ và Pakistan đầu tháng 5/2025 nhanh chóng leo thang, song cũng hạ nhiệt đầy bất ngờ - điều hiếm thấy trong bối cảnh quan hệ song phương luôn tiềm ẩn bất ổn suốt nhiều thập niên. Sự khác biệt này phản ánh là cả Ấn Độ và Pakistan hiện đều có những ưu tiên chính sách riêng, không sẵn sàng bước vào một cuộc xung đột tiêu hao kéo dài.

Khu vực Trung Đông trong 6 tháng qua vẫn tiếp tục xảy ra nhiều cuộc giao tranh quyết liệt giữa các nhóm vũ trang Hồi giáo Hamas-Hezbollah với Israel, giữa Houthis với Mỹ và Israel. Đáng lo ngại hơn cả là cuộc đối đầu giữa Mỹ và Israel với Iran về vấn đề hạt nhân bị đẩy lên đến đỉnh điểm. Khi các cuộc đàm phán khôi phục thỏa thuận hạt nhân (JCPOA) giữa Mỹ và Iran vẫn bế tắc, thì Thủ tướng Israel Benjamin Netanyahu ngày 12-13/6 đã thực hiện cuộc tấn công phủ đầu vào các cơ sở quân sự và hạt nhân của Iran, làm rung chuyển cục diện an ninh Trung Đông. Sau 12 ngày chiến sự khốc liệt giữa Israel với Iran cùng sự tham gia của các phi đội máy bay ném bom tàng hình B2 Spirit (Mỹ) vào các cơ sở hạt nhân trọng yếu nhất của Iran tại Fordow và Natanz, hai bên đã đạt được thỏa thuận ngừng bắn, có hiệu lực từ ngày 24/6.

Mặc dù cả Israel lẫn Iran đều tuyên bố chiến thắng, nhưng cuộc xung đột đã gây nên những tổn thất nặng nề cho cả hai phía. Hiện thỏa thuận ngừng bắn đang giúp ngăn chặn hai quốc gia không bị cuốn vào một cuộc chiến tranh tổng lực. Tuy nhiên, giới phân tích nghi ngại liệu thỏa thuận này có mở đầu cho sự hòa giải giữa hai kỳ phùng địch thủ ở Trung Đông, hay chỉ là khoảng lặng tạm thời trước những làn sóng ngầm đối đầu và thù địch mới? Hành động leo thang vũ lực của Mỹ và Israel trong cuộc xung đột không những không triệt hạ hoàn toàn được năng lực hạt nhân của Iran mà còn gây khó khăn và phức tạp hơn cho việc tìm giải pháp lâu dài và bền vững cho cuộc khủng hoảng. Đồng thời, để lại những hệ lụy đa chiều đối với Trung Đông cũng như những tác động tiêu cực đối với an ninh và trật tự quốc tế.

Trong 6 tháng đầu năm 2025, căng thẳng, xung đột vẫn luôn tiềm tàng ở một số điểm nóng khác, như bán đảo Triều Tiên, eo biển Đài Loan (Trung Quốc), Biển Đông, biên giới Thái Lan - Campuchia. Vì vậy, các quốc gia ở Đông Bắc Á, Đông

Nam Á luôn ở trạng thái phòng bị cao, ngoại giao phòng ngừa, tăng cường năng lực quốc phòng, tập trận, hợp tác phòng thủ chung để đối phó với nguy cơ xung đột.

Trước môi trường an ninh quốc tế đầy bất trắc, các cường quốc hàng đầu thế giới đều đẩy mạnh hiện đại hóa và gia tăng sức mạnh quân sự, dẫn đến một cuộc chạy đua vũ trang trên phạm vi toàn cầu với mục tiêu sở hữu vũ khí nhanh hơn, thông minh hơn, nguy hiểm hơn và tốn kém hơn bao giờ hết.

Ngày 28/4/2025, Viện Nghiên cứu Hòa bình quốc tế Stockholm (SIPPI) công bố chỉ tiêu quân sự, quốc phòng toàn cầu với con số kỷ lục là 2.700 tỉ USD, “mức tăng trưởng hằng năm cao kỷ lục, chưa từng có tiền lệ kể từ sau Chiến tranh Lạnh”.

Mỹ vẫn là quốc gia số 1 về chi ngân sách quốc phòng với 997 tỉ USD, tăng 5,7%; chiếm 37% tổng chi tiêu toàn cầu và 66% tổng chi tiêu của khối NATO. Chính quyền Trump đầu tư mạnh vào các hệ thống vũ khí chiến lược mới: Hệ thống phòng thủ tên lửa Golden Dome (Vòm Vàng); máy bay chiến đấu F-15EX Eagle II, oanh tạc cơ tàng hình B-21 Raider mới; phát triển thế hệ ICBM liên lục địa mới; đóng thêm tàu ngầm hạt nhân mang tên lửa đạn đạo và nghiên cứu tên lửa siêu vượt âm.

Nga tiếp tục đẩy mạnh chi tiêu cho quốc phòng bất chấp khó khăn ngân sách, năm 2025, chi tiêu quốc phòng lên tới 13.500 tỷ rúp (tương đương 145 tỷ USD), chiếm tới 6,3% GDP - mức cao nhất kể từ thời Chiến tranh Lạnh. Nga cũng đẩy nhanh thử nghiệm và triển khai các vũ khí tối tân từng được công bố trước đây, như tên lửa siêu thanh Kinzhal (đã được sử dụng ở Ukraine), tên lửa đạn đạo Sarmat mang nhiều đầu đạn, hay ngư lôi hạt nhân tầm xa Poseidon. Đặc biệt, Nga tuyên bố sẽ xem xét nói lại thử hạt nhân sau hơn 30 năm đình chỉ, như một cách đáp trả việc không còn bị ràng buộc bởi bất kỳ hiệp ước kiểm soát vũ khí nào với Mỹ. Đây là động thái cho thấy Nga đang dồn lực cho cuộc xung đột tại Ukraine, vốn đã bước sang năm thứ tư và đặc biệt là để ứng đối với bối cảnh tình hình chính trị, an ninh thế giới có nhiều biến động. Điều này báo hiệu nguy cơ cuộc chạy đua vũ khí hạt nhân quay trở lại thời kỳ tồi tệ nhất của Chiến tranh Lạnh.

Ngân sách quốc phòng của Trung Quốc năm 2025 là hơn 245 tỷ USD, tăng 7,2% so với năm 2024. Đây là số liệu trong Báo cáo dự thảo Ngân sách của chính phủ nước này công bố tại phiên khai mạc Kỳ họp thứ ba Nhân đại toàn quốc (Quốc hội) khóa XIV sáng ngày 5/3/2025.

Tại Hội nghị thượng đỉnh NATO năm 2025 được tổ chức tại The Hague, Hà Lan, vào ngày 24 -25/6, các thành viên liên minh quân sự này cam kết tới năm 2035 sẽ tăng chi tiêu quốc phòng hằng năm lên mức tương đương 5% GDP, cao hơn gấp đôi mục tiêu 2% GDP mà NATO đặt ra năm 2024, đồng thời tái khẳng định cam kết phòng thủ tập thể.

Cuộc chạy đua vũ trang không chỉ giới hạn ở các cường quốc mà đã lan rộng ra quy mô toàn cầu. Nếu không có những nỗ lực kiểm soát vũ khí và giảm căng thẳng, nguy cơ chiến tranh lan rộng - thậm chí xung đột hạt nhân - trở thành mối đe dọa hiện hữu trong thời gian tới.

2. Kinh tế thế giới chịu ảnh hưởng từ chính sách thuế quan của Mỹ

Kinh tế thế giới 6 tháng đầu năm 2025 chứng kiến những chấn động mạnh mẽ đến từ chính sách thương mại của Mỹ. Với chủ trương “nước Mỹ trên hết”, Tổng thống Mỹ Donald Trump ngay sau khi nhậm chức nhiệm kỳ 2 (ngày 20/01/2025), đã nhanh chóng áp dụng các biện pháp thuế quan bảo hộ mậu dịch quy mô lớn đối với một số quốc gia, đối tác kinh tế - thương mại hàng đầu của Mỹ như: Canada, Mexico và châu Âu. Tiếp theo, ngày 02/4/2025 Tổng thống Donald Trump công bố loạt chính sách thuế mới nhằm “giành lại chủ quyền kinh tế” cho Mỹ. Tổng thống Trump không giấu giếm ý định thực sự của mình, các mức thuế mà ông áp đặt nhắm đích đến cuối cùng không phải là truy cầu sự cân bằng thương mại, mà chỉ là công cụ để tạo thế “thượng phong” cho Mỹ và buộc các quốc gia khác phải ngồi vào bàn đàm phán. Hệ lụy tức thì về kinh tế là chuỗi cung ứng toàn cầu bị xáo trộn nghiêm trọng. Cú sốc thuế quan đã làm chậm bánh xe thương mại toàn cầu, buộc các doanh nghiệp và quốc gia phải điều chỉnh lại toàn bộ mạng lưới cung ứng của mình. Các công ty đa quốc gia gặp khó khăn khi chi phí nhập khẩu nguyên liệu và linh kiện tăng đột biến. Các doanh nghiệp công nghệ phụ thuộc vào linh kiện từ Trung Quốc, Đài Loan bị ảnh hưởng nặng; ngành ô tô của châu Âu và Nhật cũng lao đao vì xe xuất khẩu sang Mỹ chịu thuế mới, trong khi nguồn phụ tùng từ Trung Quốc về bị chậm. Một số nhà máy lắp ráp buộc phải tạm ngừng hoạt động do thiếu linh kiện kịp thời. Tiếp theo, lạm phát tăng cao, giá cả leo thang khiến người tiêu dùng và các doanh nghiệp điêu đứng. Chỉ trong vài tháng đầu năm, giá cả nhiều loại sản phẩm tại Mỹ tăng vọt do thuế được chuyển vào giá bán. Từ đồ gia dụng, quần áo đến thiết bị điện tử, phương tiện đi lại - người dân Mỹ đều phải trả mức giá cao hơn đáng kể so với năm trước. Lạm phát vốn đã ở mức cao từ sau đại dịch nay lại được “tiếp lửa” bởi chính sách thuế. Chỉ số giá tiêu dùng (CPI) của Mỹ quý II/2025 vọt lên trên 6% so với cùng kỳ.

Không chỉ Mỹ, các nền kinh tế khác cũng chịu áp lực lạm phát nhập khẩu. Châu Âu đang loay hoay kiềm chế giá năng lượng và thực phẩm từ hệ quả xung đột Ukraine, nay lại thêm lạm phát hàng hóa công nghiệp do thuế quan và gián đoạn chuỗi cung ứng. Nhiều doanh nghiệp châu Âu phụ thuộc linh kiện Trung Quốc phải tăng giá thành phẩm hoặc chịu giảm lợi nhuận. Tại các nước đang phát triển ở châu Á, châu Phi, giá cả hàng nhập khẩu thiết yếu như máy móc, phân bón, dược phẩm... leo thang khi chi phí thương mại tăng, ảnh hưởng đến đời sống người dân.

Chính sách thuế của Mỹ còn làm chao đảo thị trường chứng khoán toàn cầu. Các chỉ số chứng khoán chính từ Phố Wall đến châu Âu, châu Á đều trải qua những phiên lao dốc mạnh trong quý I và II năm 2025. Nhà đầu tư lo sợ lợi nhuận của doanh nghiệp sẽ sụt giảm khi vừa chịu giá thành cao vừa đối mặt mức lãi suất cao làm giảm nhu cầu tiêu dùng. Thị trường tài chính vì thế trở nên rất bất ổn: chứng khoán biến động khó lường, đồng USD và euro lên giá so với tiền tệ các thị trường mới nổi, còn giá vàng tăng vọt khi giới đầu tư tìm nơi trú ẩn trước rủi ro kinh tế.

Kinh tế thế giới đang chịu những biến động mạnh mẽ từ chính sách thuế quan của chính quyền Mỹ, chiến tranh thương mại, bất ổn tài chính tác động tiêu cực đến cả các nền kinh tế, nguy cơ suy thoái kinh tế toàn cầu đang dần hiện rõ. Đối mặt với những thách thức trên, nhiều tổ chức quốc tế đã hạ dự báo tăng trưởng thế giới năm 2025 xuống mức rất thấp, thậm chí một số kịch bản tiêu cực còn dự tính tăng trưởng âm nếu tình hình xấu thêm. Các quốc gia, các tập đoàn, doanh nghiệp đang đẩy mạnh tìm kiếm, lựa chọn những chiến lược khôn ngoan để bảo vệ lợi ích kinh tế của mình, tối ưu hóa hợp tác quốc tế nhằm thích nghi với thực tế mới. Nhiều chuyên gia dự báo xu hướng các quốc gia, tập đoàn kinh tế sẽ tìm kiếm sự liên kết mạnh mẽ hơn để đối phó với những những chính sách bảo hộ. Điều này có thể tạo ra những đòn bẩy kinh tế dẫn tới việc hình thành các khối thương mại mới.

3. Bất ổn chính trị xã hội có nguy cơ lan rộng

Châu Âu trong nửa đầu năm 2025: Sau khi Tổng thống Mỹ Donald Trump tuyên bố rút khỏi các kế hoạch tài trợ cho Ukraine cùng chính sách thuế quan cứng rắn, châu lục này phải đối mặt với một cơn khủng hoảng kép về chính trị và xã hội. *Một là*, xung đột kéo dài ở Ukraine cùng sự thay đổi ưu tiên của Mỹ đẩy Liên minh châu Âu (EU) vào tình thế phải gồng mình tự đảm đương nhiều trọng trách an ninh. *Hai là*, những bất ổn xã hội và xu hướng chính trị cực đoan đang gia tăng trong lòng châu Âu, thách thức những giá trị cốt lõi mà châu lục này theo đuổi lâu nay. Chủ nghĩa dân tộc, tâm lý hoài nghi toàn cầu hóa trở dậy và thậm chí những tư tưởng cực đoan như tôn vinh quá khứ phát xít đang “gặm nhấm” châu Âu.

Năm 2025, chính quyền mới của Tổng thống Trump có dấu hiệu muốn giảm bớt can dự vào cuộc chiến Ukraine, đồng thời yêu cầu các quốc gia châu Âu phải tăng cường năng lực quốc phòng, tự đảm bảo an ninh cho mình và cho cả Ukraine. Ngân sách quốc phòng chung của EU năm 2025 đạt 2.5% GDP, vượt mục tiêu 2% của NATO, với các dự án như Eurodrone và hệ thống phòng thủ tên lửa chung. Sáng kiến PESCO (Hợp tác Cơ cấu thường trực) đã triển khai 62 dự án, bao gồm phát triển máy bay chiến đấu thế hệ 6 FCAS (Đức - Pháp - Tây Ban Nha) và tàu ngầm không người lái. Bên cạnh hỗ trợ vũ khí, châu Âu còn thể hiện quyết tâm chính trị mạnh mẽ: Ủng hộ Ukraine “đến cùng”. Tại Hội nghị An ninh Munich lần

thứ 61 (tháng 2/2025), các lãnh đạo châu Âu khẳng định sẽ không để Ukraine bị bỏ rơi, ngay cả khi “không có Mỹ đồng hành”. Tuy nhiên, đi đôi với quyết tâm là muôn vàn thách thức. Năng lực công nghiệp quốc phòng châu Âu sau hàng thập kỷ cắt giảm nay bị thử thách trước nhu cầu khổng lồ của chiến tranh hiện đại.

Trong 6 tháng đầu năm 2025, chính sách thuế của Tổng thống Trump, chiến tranh thương mại Mỹ - Trung, cùng các lệnh trừng phạt kinh tế đối với Nga từ vài năm qua đã khiến châu Âu lâm vào khó khăn, làm thức dậy chủ nghĩa dân tộc, dân túy. Nói cách khác, chủ nghĩa dân tộc, dân túy ở châu Âu đang phản công những gì được xây dựng suốt nhiều thập kỷ toàn cầu hóa. Điều này gây chia rẽ bất ổn sâu sắc trong xã hội, một bộ phận người dân ủng hộ tư tưởng dân tộc vì cảm thấy bị bỏ lại trong thế giới toàn cầu hóa. Những thách thức lớn tới từ làn sóng dân túy đang làm suy yếu đoàn kết nội khối của liên minh này. Xã hội châu Âu đầu năm 2025 đang trải qua một giai đoạn xáo trộn, nơi các vết rạn nứt xã hội lộ rõ hơn bao giờ hết với hàng loạt cuộc biểu tình và bất ổn ở nhiều quốc gia.

Chính trị Mỹ phân hóa rõ nét trong 6 tháng đầu năm 2025: Bước vào nhiệm kỳ 2, Tổng thống Trump triển khai nhiều chính sách để “đưa nước Mỹ vĩ đại trở lại”, nhưng những thay đổi thất thường và khó đoán trong chính sách của Mỹ không chỉ khiến các đồng minh, đối tác quốc tế mất lòng tin, mà còn tiềm ẩn nguy cơ châm ngòi bất ổn kinh tế, chính trị cho đất nước.

Theo các chuyên gia phân tích, chủ nghĩa dân túy, chủ nghĩa biệt lập và sự phân cực chính trị không phải là những hiện tượng lạ lẫm, mà là biểu hiện lặp lại mỗi khi nước Mỹ bước vào giai đoạn chuyển mình. Do đó, vai trò của Tổng thống Donald Trump không phải là một hiện tượng nhất thời trong chính trị Mỹ, không chỉ là câu chuyện về một cá nhân, mà phản ánh cuộc khủng hoảng nhận thức, bị chia rẽ sâu sắc từ bên trong. Trong 6 tháng cầm quyền của Tổng thống Donald Trump, đã có khoảng hơn 2.000 cuộc biểu tình, tuần hành với hàng chục nghìn người tham gia ở nhiều bang và thủ đô Washington của Mỹ. Các cuộc biểu tình ở Mỹ diễn ra khá đa dạng, tập trung vào các vấn đề như: Chính sách nhập cư, phân biệt chủng tộc, bất công xã hội hay các vấn đề môi trường, nhân quyền. Các cuộc biểu tình này thường diễn ra ôn hòa, nhưng đôi khi cũng có thể xảy ra xung đột với lực lượng chức năng và các vụ bạo lực, đặc biệt là khi có sự tham gia của các nhóm cực đoan.

Đáng chú ý, vào ngày 5/7 vừa qua, tỷ phú công nghệ Elon Musk tuyên bố thành lập đảng chính trị mới tại Mỹ mang tên “Đảng Mỹ” (America Party). Sự kiện này phản ánh sự chia rẽ của nền chính trị Mỹ càng sâu sắc và phân mảnh. Giới chuyên gia nhận định, tuyên bố của ông Musk sẽ gây áp lực phần nào lên giới lập pháp Mỹ, nhất là trong bối cảnh tâm lý không hài lòng với chính trường truyền thống đang có xu hướng gia tăng.

4. Chính trị thế giới tiếp tục thúc đẩy xu hướng đa cực

Nửa đầu năm 2025, việc ông Donald Trump trở lại lãnh đạo nước Mỹ có thể được xem là nhân tố chính tác động mạnh tới quan hệ quốc tế và cục diện toàn cầu. Diễn biến của tình hình thế giới cho thấy chủ nghĩa đa cực không còn là lý thuyết mà đang trở thành thực tế rõ nét trong quan hệ quốc tế. Trung Quốc và Nga nổi lên như những cực quyền lực đối trọng với phương Tây, đồng thời lôi kéo được sự ủng hộ hoặc ít nhất là sự đồng thuận ngầm của nhiều quốc gia khác ở châu Á, châu Phi, Mỹ Latin. Cuộc cạnh tranh giữa các “cực” này định hình lại liên minh, đối tác trên toàn cầu, mở ra cả cơ hội lẫn thách thức cho các nước vừa và nhỏ.

Nước Mỹ, Tổng thống Donald Trump bước vào nhiệm kỳ 2 với sự điều chỉnh chính sách không đi theo “luật chơi” quốc tế của chính nước Mỹ đã xây dựng, mà đặt lợi ích Mỹ lên trước hết trong từng quan hệ song phương để “đưa Mỹ vĩ đại trở lại”. Thay vì đóng vai trò “người bảo trợ”, Tổng thống Trump dường như coi nước Mỹ là một “tay chơi mặc cả” mạnh mẽ, thực dụng và không muốn tiếp tục “gánh vác thế giới”. Ông chọn lọc can dự vào các khu vực, nếu thấy có lợi cho Mỹ và sẵn sàng rút lui khi thấy tốn kém hay bị “lợi dụng” với quan điểm Mỹ không cần duy trì ảnh hưởng khắp nơi - chỉ cần bảo vệ lợi ích cốt lõi, miễn là không ảnh hưởng đến lợi ích Mỹ.

Trung Quốc, trong 6 tháng qua, cường quốc này tích cực sử dụng cả sức mạnh “cứng” lẫn “mềm” để củng cố vị thế: Đẩy mạnh đầu tư và thương mại, làm trung gian hòa giải trong xung đột, mở rộng các diễn đàn hợp tác không có phương Tây tham gia. *Về kinh tế*, dù chịu một số khó khăn do chiến tranh thương mại với Mỹ, Trung Quốc vẫn duy trì các sáng kiến kết nối toàn cầu như: Sáng kiến “Vành đai, Con đường” (BRI), Sáng kiến An ninh toàn cầu (GSI), Sáng kiến phát triển toàn cầu (GDI), Sáng kiến Văn minh toàn cầu (GCI). Quốc gia này mong muốn mở rộng sự hợp tác với các nước trong khu vực và trên thế giới; đồng thời, tận dụng các cơ chế hợp tác song phương và đa phương để tuyên truyền, tham vấn, đàm phán. Điều này khiến nhiều quốc gia châu Phi và Mỹ Latin ưu tiên hợp tác tài chính với Bắc Kinh hơn là với Washington. *Về ngoại giao*, Trung Quốc khéo léo nâng tầm, khẳng định vị thế một nhà hòa giải quốc tế. Trung Quốc tăng cường quan hệ song phương chiến lược với các nước quan trọng: Thắt chặt quan hệ với Nga, giữ Ấn Độ ở thế cân bằng, gắn kết các nước Đông Nam Á thông qua thương mại và đầu tư, ảnh hưởng tới châu Phi bằng ngoại giao kinh tế và đào tạo nhân lực, tranh thủ Mỹ Latinh bằng các dự án viễn thông, khai khoáng. Chính sách không can thiệp nội bộ và tôn trọng “đặc thù quốc gia” giúp Trung Quốc dành được thiện cảm của các nước Nam bán cầu. Sự mở rộng này được xem như thành công của Trung Quốc trong việc xây dựng một liên minh các nước đang phát triển, đối trọng với nhóm G7 của phương Tây. Đồng thời làm lung lay vị thế dẫn đầu của Mỹ trong

hệ thống quốc tế, cho thấy thế giới đa cực đang hình thành với trung tâm mới đang ngày một rõ ràng là Trung Quốc.

Với Nga, cường quốc này trong 6 tháng qua tận dụng di sản lịch sử và sức mạnh mềm truyền thống để giữ vai trò của mình trong thế giới đa cực. Nước Nga của Tổng thống Putin, dù chịu áp lực lớn, đã tìm cách trụ vững trong thế giới đa cực bằng cách dựa vào lịch sử, ngoại giao và những mối quan hệ sẵn có. Sự kiện nổi bật nhất là lễ kỷ niệm 80 năm Ngày Chiến thắng phát xít (9/5/1945 - 9/5/2025) được Nga tổ chức rất trọng thể. Tại buổi lễ, Tổng thống Putin ca ngợi chiến thắng phát xít 1945, đồng thời ẩn ý so sánh cuộc chiến hiện tại ở Ukraine như sự tiếp nối của cuộc chiến chống chủ nghĩa phát xít, ám chỉ phương Tây đang hỗ trợ cho những phần tử mà Nga gọi là “tân phát xít” tại Ukraine.

Có thể thấy rõ trong 6 tháng qua, hai xu hướng tập hợp lực lượng đối nghịch nhau đang tiếp tục hình thành rõ nét. Trung Quốc, Nga đang định hình một mặt trận đối trọng với Mỹ và phương Tây, cổ vũ cho một trật tự thế giới mà ở đó tiếng nói của họ cùng các nước Nam bán cầu được tôn trọng hơn. Tuy nhiên, chủ nghĩa đa cực không hoàn toàn đồng nghĩa với hòa bình, trái lại, khi các cường quốc đều muốn khẳng định vai trò, thì nguy cơ xung đột có thể tăng nếu thiếu cơ chế quản lý cạnh tranh hiệu quả. Hiện nay, Trung Quốc và Nga dù không lập liên minh quân sự chính thức, nhưng phối hợp đáng kể để chống lại sức ép phương Tây. Mỹ và phương Tây dù củng cố quan hệ, song cũng gặp nhiều vấn đề bất đồng nội bộ. Thế đối đầu giằng co này có thể sẽ còn kéo dài, tạo nên một thời kỳ bất ổn định và khó đoán cho trật tự quốc tế.

II. NHỮNG HOẠT ĐỘNG ĐỐI NGOẠI NỔI BẬT

Sáu tháng đầu năm 2025, trong bối cảnh thế giới đầy bất định, rủi ro, chia cắt bởi xung đột, đối đầu địa chính trị và cuộc chiến thương mại, thuế quan, Việt Nam đã tiến hành nhiều hoạt động đối ngoại, ngoại giao tích cực, chủ động, hiệu quả thiết thực, thu nhiều thành tựu và tạo dấu ấn quan trọng.

1. Dấu ấn, thành tựu ngoại giao Việt Nam 6 tháng qua

Thứ nhất, Việt Nam đã chủ động, tích cực đẩy mạnh các hoạt động đối ngoại cấp cao. Lãnh đạo chủ chốt, lãnh đạo cấp cao đã tiến hành 45 hoạt động đối ngoại, trong đó có 11 chuyến thăm tới các nước và tham dự các hội nghị đa phương quan trọng; đón 24 đoàn lãnh đạo các nước thăm Việt Nam, tiến hành 07 cuộc điện đàm/hội đàm trực tuyến, dự 01 hội nghị đa phương trực tuyến, chủ trì 02 hội nghị đa phương tại Hà Nội.

Thứ hai, Việt Nam tiếp tục củng cố quan hệ, tăng cường đan xen lợi ích với các nước, nâng cấp quan hệ với 10 nước, cụ thể: Nâng cấp quan hệ lên Đối tác chiến lược toàn diện với New Zealand, Indonesia, Singapore và Thái Lan; nâng

cấp quan hệ lên Đối tác chiến lược với Séc, Kazakhstan; Azerbaijan, Belarus; thiết lập quan hệ Đối tác toàn diện với Thụy Sĩ; nâng cấp quan hệ về khoa học - công nghệ và đổi mới sáng tạo với Thụy Điển. Qua đó, thiết lập mạng lưới 37 nước có khuôn khổ quan hệ từ đối tác toàn diện trở lên.

Thứ ba, Tăng cường quan hệ đối ngoại đảng, đặc biệt với các đối tác chủ chốt, tạo nền tảng vững chắc cho quan hệ song phương; công tác đối ngoại nhân dân được triển khai hiệu quả, thực chất.

Nhân dịp kỷ niệm 95 năm thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, nhiều chính đảng đã gửi thư, điện mừng, đề cao vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, bày tỏ quyết tâm tăng cường quan hệ với Việt Nam. Nhiều chính đảng đã cử đoàn tới tham dự Lễ kỷ niệm 50 năm giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

Công tác đối ngoại nhân dân được triển khai nhịp nhàng, hiệu quả, tạo nhiều điểm nhấn và dấu ấn thiết thực trong các hoạt động đối ngoại cấp cao. Đối ngoại nhân dân song phương và đa phương diễn ra sôi nổi ở nhiều kênh, nhiều cấp, góp phần tăng cường tình hữu nghị, tạo nền tảng xã hội tích cực cho quan hệ của Việt Nam với nhân dân các nước.

Kết quả trên phản ánh, ngay từ những ngày, tháng đầu năm 2025, đối ngoại, ngoại giao đã quán triệt sâu sắc định hướng của Đảng; đổi mới tư duy, phương thức hoạt động, kết hợp chặt chẽ, đồng bộ ba trụ cột, đối ngoại Đảng, ngoại giao Nhà nước và đối ngoại nhân dân; phát huy vai trò tiên phong, nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên, nỗ lực đồng hành, vươn mình cùng đất nước, dân tộc. Đối ngoại, ngoại giao đã thực hiện tốt vai trò nòng cốt trong định hướng chiến lược, chính sách; tăng cường sự hiểu biết, tin cậy chính trị; dẫn dắt, mở đường cho hợp tác trên các lĩnh vực; củng cố, nâng tầm quan hệ đối tác bền vững; tạo lập môi trường hòa bình, ổn định; thu hút nguồn lực bên ngoài để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế; nâng cao vị thế quốc gia trên trường quốc tế; bảo vệ độc lập, chủ quyền, lợi ích quốc gia, dân tộc, bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa.

2. Những bài học kinh nghiệm

Từ thực tiễn các hoạt động đối ngoại, ngoại giao hiệu quả thời gian qua, chúng ta rút ra được những bài học quý:

Một là, bảo đảm sự lãnh đạo, chỉ đạo thống nhất của Đảng, sự quản lý tập trung của Nhà nước là nhân tố quyết định mọi thắng lợi trên mặt trận đối ngoại, ngoại giao.

Hai là, Việt Nam luôn thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hợp tác và phát triển, đa phương hóa, đa dạng hóa quan hệ đối ngoại, chủ động, tích cực hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng. Đây là kim chỉ nam cho các chính sách, hoạt động đối ngoại, ngoại giao, hội nhập quốc tế, được quán

triệt và triển khai thực hiện thống nhất từ Trung ương đến địa phương, dưới sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước.

Ba là, trong thực tiễn, chúng ta luôn khẳng định, Việt Nam là bạn, là đối tác tin cậy và là thành viên tích cực, có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế; luôn tuân thủ luật pháp, cam kết quốc tế; xử lý hài hòa lợi ích quốc gia và lợi ích chung; chủ động đóng góp và tham gia tích cực vào giải quyết các vấn đề của khu vực và thế giới.

Bốn là, kết hợp chặt chẽ giữa sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại, “sức mạnh cứng” với “sức mạnh mềm”. Việt Nam là nước đang phát triển, đất không rộng, người không đông. Truyền thống lịch sử, văn hóa dân tộc, bản lĩnh, sự ổn định chính trị, xã hội, đồng thuận, đoàn kết toàn dân, tính chính nghĩa, chính danh và chính sách đối ngoại hài hòa, ứng xử quốc tế phù hợp, là nguồn “sức mạnh mềm” to lớn, “kết hợp thông minh” với “sức mạnh cứng”, tạo thành sức mạnh tổng hợp quốc gia. Đây chính là lí do để Việt Nam vừa có sức hấp dẫn, thu hút, vừa được thế giới tôn trọng.

Năm là, Việt Nam chân thành hợp tác cùng có lợi với tất cả các quốc gia, đối tác trên thế giới, không phân biệt thể chế chính trị, trình độ phát triển; tận tình giúp đỡ các nước khi khó khăn, hoạn nạn; luôn biết ơn và thủy chung trước sau như một với bạn bè đã giúp đỡ mình; linh hoạt, gác lại quá khứ, hướng tới tương lai với những nước từng là kẻ thù, đối tượng.

III. TRỌNG TÂM CÔNG TÁC ĐỐI NGOẠI 6 THÁNG CUỐI NĂM 2025

Sáu tháng cuối năm 2025, Việt Nam diễn ra nhiều sự kiện trọng đại, kỷ niệm 30 năm gia nhập ASEAN (28/7/1995 – 28/7/2025); 80 năm ngày truyền thống ngành Ngoại giao (28/8/1945 - 28/8/2025); 80 năm Cách mạng tháng Tám thành công (19/8/1945 - 19/8/2025) và Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2/9/1945 - 2/9/2025) và cùng với thế giới kỷ niệm 80 năm Liên hợp quốc ra đời (24/10/1945 - 24/10/2025) ...; là 6 tháng tăng tốc, bứt phá về đích để thực hiện thắng lợi Kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội 5 năm 2021-2025; cả nước nỗ lực phấn đấu thực hiện thắng lợi mục tiêu, nhiệm vụ của Nghị quyết Đại hội XIII, tiến hành đại hội đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội XIV của Đảng. Đây cũng là những tháng đầu tiên đất nước triển khai cuộc cách mạng tinh gọn tổ chức bộ máy hệ thống chính trị với chính quyền địa phương 2 cấp và “bộ tứ trụ cột chiến lược” (thể chế pháp lý, khoa học công nghệ, hội nhập quốc tế và phát triển kinh tế khu vực tư nhân) chuẩn bị bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc - kỷ nguyên phát triển, giàu mạnh, thịnh vượng, có uy tín, vị thế cao trên trường quốc tế. Trong khi đó, tình hình thế giới được dự báo tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường, có thể xuất hiện những yếu tố mới, có cả cơ hội và thách thức đan xen.

Nhiệm vụ bao trùm đối với công tác đối ngoại và ngoại giao năm 2025 là phát huy mạnh mẽ hơn nữa vai trò tiên phong, trọng yếu trong việc tạo lập, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định đi đôi với bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, huy động các nguồn lực bên ngoài, góp phần tạo đà cho đất nước tăng tốc, bứt phá, vững bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Để thực hiện tốt nhiệm vụ bao trùm trên, 6 tháng cuối năm 2025 ngoại giao cần tập trung triển khai một số nhiệm vụ trọng tâm sau:

Thứ nhất, tăng cường chất lượng nghiên cứu, dự báo, tham mưu chiến lược, không để bị động, bất ngờ trong mọi tình huống.

Nắm chắc, dự báo đúng tình hình, nhạy bén phát hiện các vấn đề mới, xu thế mới, nhận diện chính xác thời cơ để luôn giữ vững thế chủ động chiến lược trước diễn biến nhanh, phức tạp của tình hình. Bên cạnh xử lý tốt các tình huống đối ngoại phức tạp nảy sinh, đặc biệt chú trọng nghiên cứu mang tính tổng thể, dài hơi và có chiều sâu về đối ngoại để chủ động tham mưu, cập nhật, bổ sung và hoàn thiện đường lối, chủ trương đối ngoại.

Thứ hai, tiếp tục triển khai đồng bộ, nâng tầm công tác đối ngoại, bao gồm cả đối ngoại Đảng, ngoại giao Nhà nước và đối ngoại nhân dân, đối ngoại song phương và đa phương; ngoại giao chính trị, ngoại giao kinh tế, ngoại giao văn hóa, thông tin đối ngoại, công tác người Việt Nam ở nước ngoài, bảo hộ công dân...

Thứ ba, thực hiện tốt chủ trương tổng kết Nghị quyết 18 của Trung ương về tinh gọn tổ chức bộ máy của Bộ Ngoại giao sau khi tiếp nhận chức năng, nhiệm vụ chính của Ban Đối ngoại Trung ương và Ủy ban Đối ngoại Quốc hội, bảo đảm triển khai thông suốt, thống nhất công tác đối ngoại, phát huy sức mạnh tổng hợp của đối ngoại Đảng, ngoại giao Nhà nước và đối ngoại nhân dân, tạo bước tiến đột phá về xây dựng nền ngoại giao Việt Nam toàn diện, hiện đại.

Tình hình thế giới, khu vực được dự báo sẽ còn tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường, đặt ra thách thức rất lớn nhưng đồng thời cũng tạo ra nhiều cơ hội đối với Việt Nam. Chủ trương, đường lối, chính sách đúng đắn của Đảng và Nhà nước; thế và lực của đất nước sau 40 năm đổi mới cùng với niềm tin, khí thế mới của cả dân tộc, Việt Nam sẽ vượt qua khó khăn, thách thức, nắm bắt cơ hội để vững vàng phát triển trong kỷ nguyên mới./.

**VIỆN CHÍNH TRỊ VÀ QUAN HỆ QUỐC TẾ
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH**